

FORBOÐ ELLA FRÆLSI

Miðflokkurin legði í fjør uppskot fyri í løgtingið um at bannað **striptease**, men forboðið kom ikki ígjøgnum.

Í Russlandi hava tey bannað **Emo-útsjónd** í almennum bygningum og skúlum. Hildið verður at emo-stíllur hevur skyldina av nógvum sjálvmorðum millum tannáringar.

Frælsið er subje

TVÍEGGJAÐ SVØRÐ - Frælsi er subjektivt og ymiskar lívsumstøður skapa ymiskar frælsisfatanir. Øll ynskja ikki tað sama, og harvið er tað ymiskt, hvørjir møguleikar verða uppfataðir sum frælsi. Frælsi er nær skilt við eydnusemi, men eisini eydnuhugtakið er sera subjektivt, sigur Sámal Matras Kristiansen, samfelagsfrøðingur

Uni Holm Johannesen

- Frælsi er eitt hugtak, sum fevnir víða. Eg skilji vanligu hugtakið sum møguleikar at útínna sín egna vilja, hóast tað sjálvsagt eru nógvar aðrar fatanir. Tað er sum við so nógvum øðrum. Frælsi er gott til eitt vist, men verður tað yvirdrivið, verður tað til nakað ringt.

Sámal Matras Kristiansen, samfelagsfrøðingur, hevur seinastu árin skrivað tíðargreinar um frælsishugtakið. Tað seinasta var í september í fjør, tá hann bar fram, at frælsi er eitt tvíeggjað svørð.

- Tað er næstan altíð so leiðis, at frælsi fyri nøkur merkir ófrælsi fyri onnur. Verður frælsið víðkað ein veg, verður frælsið ofta skert ein annan veg, sigur hann.

Robin Hood

Miðdepilin í liberalistisku

hugsjónini er frælsi hins einstaka. Frælsið hjá familjunum ella frælsið hjá tí priva. Frælsi merkir í grundini, at tú kann útínna sín egna vilja. Sámal Matras Kristiansen vísir á, at liberalismen vil helst ikki, at tað skulu vera ov nógvar lógir, ið forða einstaklinginum at gera, sum hann vil. Ferðahámarkið er dømi um, hvussu frælsið verður skert hjá einstaklinginum at koyra so skjótt, hann hevur hug til. Skattur og avgjöld eru onnur dømi um, hvussu frælsið hjá einstaklinginum verður skert. Tess fleiri pengar verða tiknir frá einstaklinginum, tess færri pengar kunnu brúkast til at fremja sín egna vilja. Pengarnar verða heldur brúktir út frá einum kollektivum, demokratiskum vilja – tað vit rópa “tað almenna.”

Hetta merkir, at onnur fáa meiri frælsi, enn tey annars

høvdu havt. Í einum samfelagi við lítlum stati vilja tað júst vera handilsfólk, vinnulívsfólk og onnur rík, ið hava bestan møguleika at útínna sín vilja. Tey, ið lítið og einki eiga, eru hinvegin tvingað til at arbeiða fyri onnur fyri at tjena nóg mikið til at liva eitt virðiligt lív. Um ikki vildu tey verið noydd at stolið, rænt ella biddað í stöðugum vanda fyri einari uppáttur ógvusligari frælsistøku sum fongsling.

- Høgi skatturin merkir hinvegin, at ráð er at veita borgarunum góðar vælfærdartænastur, so hann fær færri eginútreiðslur. Við at staturin fremur nøkur kollektiv val fyri borgararnar, fáa tey fátøku møguleikar til at fáa ókeypis ágóðar. Sostatt kunnu hesi brúka sínar fáu pengar til onnur ting, og harvið hava tey fingið fleiri valmøguleikar og harvið

meira frælsi. Umframt hetta figgjar skatturin eina rúgvu av almennum størvum, ið kunnu tryggja fólki stabilar inntøkur enn um tey bara dúvaðu upp á teir privatu arbeiðsgevararnar og teirra mangan knappligu avgerðir, sigur Sámal Matras Kristiansen og skoytir uppí:

- Sostatt merkir høgi skatturin í samfelagnum yvirskipað sæð, at frælsi verður tikið frá teimum ríku, men givið teimum fátøku – í besta Robin Hood stili. Frælsið verður so at siga útjavnað.

Religióin

Trúarfrælsi er vanligu, har fólkaræðið er. Sum einstaklingur hevur tú rætt at biðja til tann gudin, tú vil, ella vera ateistur. Trúarfrælsi er eisini eitt tvíeggjað svørð. Við at velja átrúnað ber til at undirkasta seg strangar normar, sum minka um

persónligu møguleikarnar í lívinum. Velur tú at vera partur av moralskt strangari samkomu, har nóg tabu og forboð eru, verður lívsfórslan einföld. Tíni handlingsmøguleikar verða avmarkaðir. Oftast er tað so, at tú skal ikki drekka alkohol, hava sex uttan fyri hjúnarlag ella taka fostur. Tað er har við ikki sagt, at eitt moralskt strangt lív er eitt verri lív, men tað er minni frælst.

- Ein ateistur hevur færri bond á sær enn tann fundamentalt trúgvandi. Sostatt hevur ateisturin fleiri møguleikar, tí færri forðingar eru fyri hansara lívsfórslu. Ein ateistur vil tískil kenna, at í einum relativt religiøsum samfelagi sum Føroyum vilja nóg ting vera møgulig ella viðføra sera stóran sosialan kostnað. Um tú er samkyndur kann tað kosta nóg at viðganga hetta og føra tað

út í lívið, vísir Sámal Matras Kristiansen á.

- At útínna sín egna vilja kann sostatt merkja, at tilveran kennist enn meira ófræls, tí hurðar latast aftur og netverk slitna. Tú kann tvíhalda um frælsi, men enda við at standa einsamallur og við færri rellum møguleikum enn áðrenn. Paradoxiskt er, at eitt økt prinsipielt frælsi kann enda við einum reelt minni frælsi, sigur hann.

Umvent kann tann trúgvandi, sum avnoktar ávísar – syndafullar – handlingsmøguleikar eisini kenna seg friari, tí hann skal ikki stöðugt bera ta tungu byrðu allatíð at skula taka avgerðir.

Royking er harðskapur

Øðrvísi er kortini við royking. Royking er ikki bara skaðilig, men nóg annað eisini. Avgerandi trupulleiki,